

Sygn. akt VP 368/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

14 listopada 2018 roku

Sąd Rejonowy / Okręgowy w Rybniku V Wydział

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR Wiesław Jakubiec

Sędziowie

Ławnicy:

Protokolant: starszy protokolant sądowy Izabela Niedobecka-Kępa

przy udziale ./.

po rozpoznaniu 14 listopada 2018 roku w Rybniku

sprawy z powództwa S. P.

przeciwko Spółce (...) S.A. w B.

o deputat węglowy

1. oddała powództwo,
2. odstępuje od obciążania powoda kosztami sądowymi.

Sygn. akt V P 368/18

UZASADNIENIE

W pozwie (odwołaniu) powód S. P. wniósł o zasądzenie mu od Spółki (...) S.A. w B. kwoty 10 000 zł tytułem świadczenia rekompensacyjnego z tytułu utraconego węgla wskazując w uzasadnieniu, że uważa, iż utrata prawa do deputatu węglowego po przejściu na emeryturę nastąpić w jego przypadku miała dopiero 31.03.2015 r., a on świadczenie emerytalne zaczął pobierać od 1.01.2015 r.

W odpowiedzi na ww. pozew strona pozwana wniosła o jego oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego wskazując, że powód nie jest „osobą uprawnioną” w rozumieniu ustawy z dnia 12.10.2017 r. o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla (Dz. U. z 2017, poz. 1971), gdyż w momencie przejścia na emeryturę i pobierania tego świadczenia nie przysługiwało mu prawo do bezpłatnego węgla.

Sąd ustalił, co następuje:

Powód S. P. był zatrudniony w (...) SA Zakład (...) od 1 lipca 1996 r., a następnie w wyniku przekształceń własnościowych jego pracodawcą stała się (...)SA Oddział Zakład (...). W dniu 12.12.2014 r. wypowiedziano powodowi umowę w zakresie utraty prawa do bezpłatnego węgla po przejściu na emeryturę, rentę lub świadczenie przedemerytalne. Powód nie odwołał się od tego wypowiedzenia. Oświadczeniem z dnia 22.01.2015 r. pracodawca

wypowiedział powodowi umowę o pracę z zachowaniem 3 miesięcznego okresu wypowiedzenia (30.04.2015 r.), jednakże na prośbę powoda ostatecznie umowę strony rozwiązały za porozumieniem stron z dniem 26.01.2015 r. Powód miał ustalone prawo do emerytury w kwocie zaliczkowej od 11.11.2014 r., jednakże prawo do było zawieszono do 31.12.2014 r. Decyzją z dnia 10.02.2015 r ZUS O. w R. ponownie powodowi ustalił prawo do świadczenie emerytalne od 1.01.2015 r. Deputat węglowy powód otrzymywał do końca 2014 r.

W wyniku porozumienia z dnia 20.12.2004 r. pomiędzy Zarządem (...) SA, a organizacjami związkowymi emeryci i renciści, a także osoby przebywające na świadczeniu przedemerytalnym miały prawo bezpłatnego deputatu węglowego (załącznik nr 14 Porozumienia). Uchwałą nr 875/2014 z dnia 19.09.2014 r. Zarząd (...) S.A. wypowiedział postanowienia ww. Porozumienia wyniku czego z dniem 1.01.2015 r. nastąpiła likwidacja prawa do tego świadczenia w stosunku do ww. osób.

Decyzją z dnia 23.03.2018 r. nr (...)strona pozwana odmówiła powodowi wypłaty świadczenia z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla wskazując w uzasadnieniu, że przejścia powoda na emeryturę nastąpiło w czasie, kiedy przepisy zakładowe (...) S.A. nie przewidywały już dla emerytów prawa do bezpłatnego węgla

Dowód: przesłuchanie powoda k. 63 tył, decyzja z dnia 23.03.2018 r. k. 14, świadectwo pracy, wypowiedzenie zmieniające, wypowiedzenie umowy, pismo z dnia 22.01.2015 r., decyzje z dnia 19.12.2014 r. i 10.02.2015 r., uchwała nr 875/2014, załącznik nr 14,

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci ww. dokumentów i przesłuchania powoda, które wzajemnie się uzupełniają tworząc spójny i wyrazisty obraz przedstawiający stan faktyczny sprawy, który co do zasady nie był sporny między stronami.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie. Powód żądał zasądzenia od strony pozwanej świadczenia rekompensacyjnego w wysokości 10 000 zł powołując się na przepisy ustawy z dnia 12.10.2017 r. o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla (Dz. U. z 2017, poz. 1971) podnosząc, iż uważa, że zmiana warunków pracy i płacy w zakresie utraty prawa do bezpłatnego węgla po przejściu na emeryturę, rentę lub świadczenie przedemerytalne w stosunku do niego nastąpiła dopiero z dniem 31.03.2015 r.. Podnosił, że prawo do emerytury miał już ustalone w 2014 r.

Świadczenie rekompensacyjne przysługuje osobie uprawnionej w wysokości 10 000 zł (art. 3 w zw. z art. 4 ww. ustawy).

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ww. ustawy „osobą uprawnioną” do przedmiotowego świadczenia jest:

a) emeryt i rencista mający ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, zwanej dalej „rentą”, i pobierających to świadczenie, uprawnionych w trakcie pobierania świadczenia z tytułu emerytury lub renty do bezpłatnego węgla na podstawie postanowień układów zbiorowych pracy, porozumień lub innych regulacji obowiązujących w przedsiębiorstwie górniczym, które utraciły moc obowiązującą przed dniem wejścia w życie ustawy, na skutek zawartych porozumień lub dokonanych wypowiedzeń,

b) wdowy, wdowcy i sieroty mających ustalone prawo do renty rodzinnej po osobie, o której mowa w lit. a.

Ustawa z dnia 12.10.2017 r. jest ustawą specjalną i nie jest możliwe- wbrew sugestii powoda- rozszerzająca interpretacja jej przepisów. Powód nie spełnia warunków ustawy- nie jest osobom uprawnioną do otrzymania świadczenia rekompensacyjnego. Powód w momencie przejścia na emeryturę i rozpoczęcia pobierania tego świadczenia (1.01.2015 r..) nie był jako emeryt uprawniony do bezpłatnego węgla na podstawie postanowień układów zbiorowych pracy, porozumień lub innych regulacji obowiązujących w przedsiębiorstwie górniczym, które to uprawnienie następnie utraciłyby dopiero moc obowiązującą. Powód nie odwołał się od wypowiedzenia zmieniającego warunki pracy i płacy w zakresie utraty prawa do bezpłatnego węgla, więc nieuzasadnione jest jego twierdzenie, że w tej sytuacji utrata tego prawa w stosunku do niego nastąpić miała w dacie określonej w tym wypowiedzeniu

(31.03.2015 r.). Wskazana data jest tylko datą ewentualnego rozwiązania umowy o pracę z powodem gdyby odmówił przyjęcia tych zmienionych warunków a nie datą utraty ww. uprawnień , gdyż (...) SA skutecznie doprowadziła do likwidacji tych uprawnień z dniem 1.01.2015 r. (Uchwała Zarządu (...) S.A. nr 875/2014 z dnia 19.09.2014 r. wypowiadającej postanowienia Porozumienia z dnia 20.12.2004 r. dające wcześniej takie prawo emerytom i rencistą). Powód musiał zapewne mieć świadomość powyższego, gdyż ani wówczas (mimo pouczenia o prawie odwołania) aż do chwili obecnej nie dochodził tych roszczeń od byłego pracodawcy. W chwili likwidacji uprawnień do bezpłatnego węgla tj. na dzień 31.12. 2014 r. powód był pracownikiem, a nie emerytem. Miał co prawda ustalone prawo do emerytury ale było to prawo zawieszona tj. nie pobierał na ww. dzień świadczenia emerytalnego, jak również nie otrzymywał na ten dzień deputatu węglowego jako emeryt, tylko jako pracownik. Z uzasadnienia projektu przedmiotowej ustawy oraz z wypowiedzi medialnych posłów oraz ministra właściwego do spraw gospodarki wynika, że ustawodawca miał świadomość, że ustawa nie obejmie wszystkich grup osób, które utraciły w przeszłości prawo do deputatów węglowych. Ustawodawca ograniczył to świadczenie tylko do emerytów, rencistów i wdów, wdowców, sierot mających ustalone prawo do renty rodzinnej po ww. osobach. Nie ma zatem powodów aby stosować w niniejszej sprawie wykładnię systemową i celowościową w wyniku której powód miałyby zostać objęty regulacją ustawy, gdyż wykładania językowa i historyczna przepisów ustawy jest precyzyjna, jasna i zrozumiała - powód nie spełnia ustawowych kryteriów „osoby uprawnionej”, gdyż ustawodawca nie chciał objąć tej grupy osób tą regulacją. Istotny jest również fakt, iż zgodnie z art. 6 ww. ustawy rekompensaty są finansowane z dotacji celowej przyznanej przez ministra właściwego do spraw gospodarki, a zatem świadczenie rekompensacyjne nie wynika z jakiegoś wcześniejszego stosunku zobowiązaniowego istniejącego pomiędzy powodem a stroną pozwaną, nie jest wypłacane z prywatnych środków finansowych strony pozwanej (spółka ta jest jedynie podmiotem odpowiedzialnym za wypłatę świadczenia realizowanego z budżetu Państwa).

Mając powyższe na uwadze Sąd, na podstawie ww. przepisów, orzekł jak w pkt 1 sentencji wyroku.

Strona pozwana wygrała postępowanie i należy jej się zwrot kosztów procesu, jednak zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Odstępując od obciążania powoda kosztami zastępstwa procesowego Sąd miał na okoliczności sprawy- uzasadnione przekonanie powoda o słuszności dochodzonego roszczenia oraz jego sytuację materialną.

Zastosowanie przez sąd art. 102 kpc powinno być oceniane w całokształcie okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należą zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1974 r. II CZ 223/73). O tym, czy w konkretnej sprawie zachodzi "szczególnie uzasadniony wypadek" w rozumieniu art. 102 kpc decyduje m.in. sposób prowadzenia procesu przez stronę przegrywającą sprawę. Jeżeli prowadzi ona proces w sposób nielojalny, np. przez usiłowanie wprowadzenia sądu w błąd, albo celowo dąży do przewleczenia procesu lub zwiększenia jego kosztów, to taka strona nie zasługuje na potraktowanie jej w uprzywilejowany sposób i na zwolnienie od zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 1973 r. II CZ 210/73).

Powód, występujący w sprawie bez profesjonalnego pełnomocnika, wnosząc pozew (odwołanie) pozostawały w subiektywnym przekonaniu o tym, że ma nadal zachowane uprawnienia do deputatu węglowego i z tego tytułu należy mu się świadczenie rekompensacyjne. W momencie wnoszenia pozwu nie było analiz prawnych ani orzeczeń które interpretowałyby przepisy ustawy, a termin do wniesienia pozwu był terminem zawitym. Mylący dla powoda był również fakt, iż jeszcze przed 1.01.2015 r. miał on już ustalone prawo do emerytury.

Udział pełnomocnika pozwanego ograniczył się z kolei tylko do złożenia standardowej (według wcześniej przygotowanego wzoru) odpowiedzi na pozew i wniosku o zwrot kosztów zastępstwa procesowego. Pełnomocnik

pozwanego nie był obecny na rozprawie w dniu 14.11.2018 r. Za uwzględnieniem wniosku powoda przemawiała także jego sytuacja materialna, którą przedstawił na rozprawie.

Mając na względzie powyższe Sąd uznał, na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 623) w zw. z art. 102 kpc, iż w sprawie zachodziły szczególne okoliczności uzasadniające odstępnie od obciążania powoda kosztami postępowania (pkt 2 sentencji).